

KRONIKK

« Menns problemer - som er en viktig begrunnelse for opprettelsen av mannspanelet - er knyttet til klasse.

Ekte mannfolk i panel?

Kristoffer Chelsom
Vogt
Sosiolog

DEN SISTE UKA er det nyopprettede mannspanelet blitt kritisert med ulike utgangspunkt. Kritikken reiser flere spørsmål panelet kan gripe tak i, blant annet hvordan klasse er relevant i mannsrollebatt.

Bakgrunnen for opprettelsen av mannspanelet er økt oppmerksomhet rundt en del nye problemer menn har i vår samtid. Det har også etter hvert blitt mer akseptert å anerkjenne at menns ulike situasjoner og holdninger er relevant i likestillings spørsmål. Likestillingsminister Karita Bekkemellem ønsker med nedsettelsen av panelet å få bedre forståelse for hvorfor grupper av menn og gutter «faller utenfor», og å få menns tause holdninger til likestilling fram i lyset. Panelets oppdrag er å skape debatt om mannsrollen.

MANNSPANEALET ER kritisert for at medlemmene er hentet fra en politisk og kulturell elite. Jan Bøhler (Oslo Ap) mener for eksempel at utvalget er «elitepreg» og «fancy» (Dagbladet 11/08). Panelets elitepreg er antakelig en konsekvens av at Bekkemellem har valgt «menn som har engasjert seg i samfunnsdebatten» til å sitte i panelet (Bekkemellem i VG 6. august). Det er derfor en klar overvekt av forfattere og politikere i panelet. Dette kan være problematisk, fordi det medfører et utvalg bestående av de menn som allerede dominerer ordskipet om menn. Utvalgsriteriet står sånn sett i motsetning til intensjonen om at menn sine tause holdninger til likestilling skal bli hørt i debatten. De menn som ellers er fraværende i det offentlige ordskipet - for eksempel menn i manuelle arbeideryrker - er ikke i panelet, og faren er derfor stor for at deres synspunkter forblir uhørt, i begge betydninger av ordet.

I Dagbladet 11. august ble mannspanelet utsatt for en interessant demaskulinisering, formulert av Jøran Kallmyr (Oslo Frp), Lars Sponheim (V) og Alex Rosèn. Demaskuliniseringen foregikk oppskriftsmessig. Panelet ble tilskrevet en del umannlige kvaliteter, som for eksempel «kjerringråd» og «homoutvalg». Panelet manglet ifølge kritikerne ekte mannfolk. Ekte mannfolk ble da definert/eksemplifisert som «fjellfolk, fiskere og jegere» (Sponheim) og «rørleggere og mekanikere som går på jobb hver dag» (Kallmyr). Disse markørene på mannlighet er interessante. Hvorfor er det legitimt å hevde at dette er de ekte menn? Forståelsen av maskulinitet som panelkritikerne legger til grunn tyder på at arbeiderklassemenn i manuell arbeid fortsatt legger beslag på noe tilsynelatende ubestridelig mannlig.

SÆRLIG INTERESSANT blir det når man ser på panelmedlemmenes svar dagen etter. Indignerte panelmedlemmer rykket da ut. Det interessante med svarene er at de appellerer til de samme oppfatninger om hva som er mannlig: «Jeg kjenner flere sykepleiere som går på jakt, og er mer menn enn både Kallmyr og Sponheim», uttalte

EKTE MANNFOLK?: Forhåpentligvis vil Mannspanelet beskjefte seg med *hva* det mannlige er, og ikke minst hvorfor det oppfattes som ekte, skriver Kristoffer Chelsom. Illustrasjonsfoto: Aleksander Nordahl

for eksempel paneldeltaker Martin Henriksen (AUF). Kritikken grunnleggende forståelse av mannlighet ble altså ikke problematisert eller kommentert i svaret fra mannspanelet representanter. Dette er bekymringsfullt fordi nettopp nyansering og problematisering av slike forestillinger bør være et av panelets hovedanliggender.

Oppstyret rundt mannspanelet har også brakt med seg diverse avisreportasjer. Disse viser en forståelse av mannlighet som er beslektet med panelkritikernes. Som begrunnelse for å intervju to bilmekanikere om mannspanelet skriver Dagbladet (01/08): «...for å høre hva noen *ekte* mannfolk i et mannsdominert yrke synes om manns-

panelet» (min uth.). I Dagsavisen (12/08) brukes på tilsvarende vis kommentarer fra «fire hardhauser» på en byggeplass, til å vurdere funn fra en britisk mannsrollestudie. I disse avisreportasjene blir altså menn i manuelle og mannsdominerte arbeideryrker gjort til kjennere på hva som *virkelig* er mannlig. Dette tyder på at slike oppfatninger om ekte mannlighet er utbredt.

Forhåpentligvis vil panelet beskjefte seg med *hva* dette mannlige er, og ikke minst hvorfor det oppfattes som ekte. Slike oppfatninger om mannlighet bør ikke overhøres dersom debatten skal bidra til økt forståelse av sentrale likestillings spørsmål.

ET RENT MANNSPANEALET kan være godt egnet til å belyse spenninger mellom, forutsatt en bredde i kunnskap innad i panelet om ulike menns erfaringer. Bekkemellem skriver i sitt innlegg i VG (6/8) at menn fremdeles er overrepresentert i maktbasjoner som politikk og media. Det er ganske riktig. Men hvilke grupper av menn er overrepresentert på disse arenaene? Ganske presist dem hun har valgt ut til å sitte i mannspanelet. Og hvilke menn er i liten grad representert? Lavt utdannede menn i manuelle arbeideryrker. De samme som, om en skal dømme ut fra debatten så langt, kan briske seg med *ekte* mannlighet.

En sentral utfordring for utvalget blir å formidle kompleksiteten i de aktuelle spørsmål. Dette vil nok måtte innebære en kursendring i forhold til den foreløpige tabloidisering. Dagbladet har for eksempel forfulgt spørsmålet: Hva er en ekte mann? Utvalget skal etter oppdraget drøfte den nye mannsrollen - i entall. Denne typen spørsmål frister til generelle og kontekstløse svar. Oppfatninger om mannlighet og mannsroller varierer mellom grupper av menn. Når det å skape debatt i seg selv er et av panelets hovedformål, ligger det en viktig utfordring i å tilstrebe at debattene holder et konstruktivt presisjonsnivå. Debatten så langt kan tyde på at påstander om menns problemer må presiseres særlig klart for ikke å bli avskrevet som «syting».

FOR AT DEBATTEN skal bli konstruktiv må det i størst mulig grad framgå hvilke menn som har de aktuelle problemer og oppfatninger. Om en for eksempel undersøker nærmere hvilke menn som dør tidligere, hvilke gutter som får dårligere karakterer eller oftere avbryter skolegang, viser det seg at dette ikke er rene kjønns spørsmål, men også klassespørsmål. Menns problemer - som er en viktig begrunnelse for opprettelsen av panelet - er knyttet til klasse. At også oppfatninger om mannlighet er relatert til klassespørsmål kan vi alle allerede nå panelet blir kritisert for å bestå av uekte menn, i samme åndedrag som det blir kritisert for å bestå av en kulturell og økonomisk elite. Panelet bør derfor se det som sin oppgave å bidra til et debattklima hvor det er akseptert å drøfte manns spørsmål i sammenheng med klassespørsmål. Ingen er tjent med at mannsroller og menns problemer drøftes ute av kontekst. Klassespørsmål er relevant både ved drøfting av mannlighet, og ved drøfting av menns ulike problemer.

DEBATT I DAGBLADET

Send til debatt@dagbladet.no
Tlf: 24 01 00 00

Debattredaktør: **Simen Ekern**. Debatt: **Marte Michelet** og **Grethe N. Eymork**. Kronikk: **Mikael Godø**. Nettdebatt: **Unn Conradi Andersen**. REPLIKK/KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom. KRONIKK: 7000 tegn inkl. mellomrom. INNLEGG: 2000 tegn inkl. mellomrom.

Mer informasjon om hvordan du får innlegg publisert hos oss finner du på dagbladet.no/debatt. Dagbladet tar ikke inn innlegg som er tilbudt flere publikasjoner. Vi tar dessverre bare imot innlegg i elektronisk form.